

Z GUSTEM

I PRAKTYCZNIE

Wszystko, co wstawimy do wnętrza mieszkalnego, czy to dużych gabarytów, czy rozmia-
rów bibelotu, musi mieć swoją oprawę i tło. Zatem, niezwykle ważnym elementem będzie
jakość wykończenia oraz kolor i faktura ścian. Ale niezależnie od tego, jaką metodę
tu zastosujemy, najpierw wszystkie ściany będą wymagały równej powierzchni.
A kolorystyka ma być przyjazna dla oka, a dotyk ściany przyjemny...

fot. Polifarb Cieszyn Wrocław

powierzchnie trzeba będzie zagruntować, drewniane wymagają siatek lub mat, metalowe trzeba pokryć środkami antykorozyjnymi). Trzeba bezwzględnie dopilnować, czy taki tynk został równo naniesiony – ewentualnych krzywizn, tak po prostu, nie da się wyrównać gładzią gipsową, a na nierównościach trudno będzie, na przykład, ułożyć płytki ceramiczne. Tynki cementowo-wapienne są tanie oraz wytrzymałe i są idealnym podłożem wyjściowym pod tynki gipsowe, ozdobne, płyty gipsowo-kartonowe, płytki ceramiczne i tapety. Ich wadą jest niemożność uzyskania od razu idealnie gładkiej powierzchni oraz to, że słabo akumulują ciepło. Wymagają wprawnego wykonawcy i są pracochłonne.

Tynki gipsowe pozwalają na uzyskanie dużo lepszego efektu estetycznego. Gips, jako materiał, daje się kształtować na dowolną fakturę, jest również dobrym podłożem dla farb, tapet i okładzin ceramicznych, może być również wykończeniem dla tynku cementowo-wapiennego. Takie tynki mogą być układane na wszystkich typowych podłożach (cegła, pustaki, chłonny beton, nie zaleca się na drewno i tworzywa sztuczne), trzeba tylko pamiętać, że musi ono być absolutnie suche. Pomieszczenia wykończone tynkami gipsowymi uzyskują przyjemny mikroklimat, poprawiają się ich właściwości akustyczne, ponadto gips chłonie nadmiar wilgoci z otoczenia, taka powierzchnia jest ciepła i po oszlifowaniu **■** przyjemna w dotyku.

Tynk tradycyjny nakłada się warstwami, ale ponieważ wszystkie warstwy wykonane są z tego samego materiału, nazywamy go tynkiem **jednowarstwowym**. W tynkach **dwuwarstwowym** natomiast pierwszą warstwą jest – obrzutka, a drugą – narzut. Są to najczęściej nowoczesne tynki cienkowarstwowe, a więc jego warstwa nie jest specjalnie gruba (ok. 3-8 mm, a te pozostałe mają ok. 1,5-2 cm). Obrzutka zapewnia lepszą przyczepność właściwej warstwy tynku. Sporządza się ją z zaprawy o niewielkiej

Gładkie ściany można uzyskać na dwa sposoby – kładąc nowoczesną warstwę tynku lub przyklejając do ścian płyty gipsowo-kartonowe (lub gipsowo-włóknowe), a przygotowane w ten sposób powierzchnie, w jednym i drugim przypadku można wykończyć tradycyjnie malując, kładąc tapety, układając boazerię lub ceramikę.

TYNKI, ALE JAKIE!

Tynk wewnętrzny w tradycyjnym wydaniu może być **cementowo-wapienny** lub gipsowy. Ten pierwszy można układać właściwie na każdym podłożu, o ile nie będzie ono miało tłustych plam i łuszczących się fragmentów (zbyt chłonne

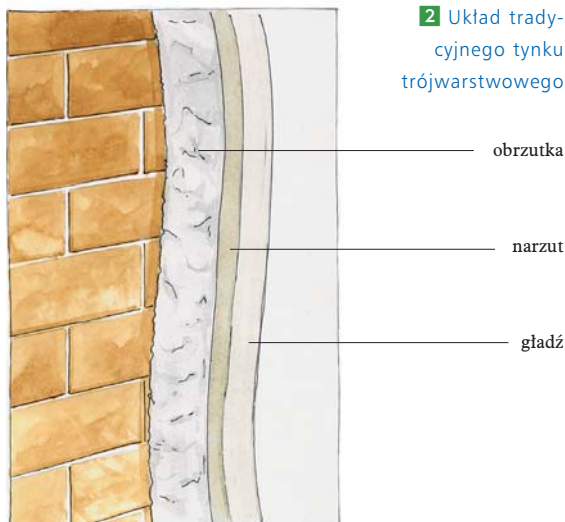
1 Ściana wykończona tynkiem gipsowym zasługuje na miano – przyjaznej (fot. Nowa Dolina Nidy)

zawartości piasku a jej konsystencja musi być rozwodniona, by dobrze wniknęła w ścianę. Powierzchni obrzutki nie wygładza się (gdyż chropowość powierzchni sprzyja przyleganiu tynku), trzeba jednak usunąć większe zgrubienia. Dla niektórych tynków, zamiast obrzutki wymagane będzie zastosowanie specjalnego preparatu gruntującego.

Nakładanie tynków wymaga wprawy

Narzut jest właściwą, grubszą warstwą tynku, a wykończenie jego powierzchni trzeba dostosować do dalszych zaplanowanych kroków. Jeśli będzie on podłożem pod płytki ceramiczne, to trzeba tynk pozostawić równym, ale szorstkim – to da lepszą przyczepność zaprawie klejowej pod płytki. Jeżeli tynk będzie pokryty tapetą, jego powierzchnia musi być bardzo gładka – najlepszą metodą uzyskania takiego efektu jest zatarcie go pacą. Można go też pokryć warstwą gładzi 2. Gładź można kupić jako gotową suchą mieszankę, lub wykonuje się ją z rzadkiej zaprawy, do której dodaje się bardzo drobny piasek.

Przy nakładaniu tynków cienkowarstwowych trzeba się trzymać zaleceń ich producenta, co do

2 Układ tradycyjnego tynku trójwarstwowego

obrzutka

narzut

gładź

TYNKI CIENKOWARSTWOWE

Najczęściej stosuje się (bo są też stosunkowo tanie) tynki mineralne, w których spoiwem jest cement i wapno. Tynki żywiczne, oferowane jako gotowe masy, oparte są na wodnej dyspersji akrylowej. Tynki dyspersyjne zawierają sproszkowane polimery wodorozcieńczalne. Są jeszcze tynki silikonowe i krzemianowe, ale te odmiany z powodu dużej odporności na zewnętrzne warunki atmosferyczne zalecane są przede wszystkim na elewacje.

grubości warstwy. Gdy będzie za mała, tynk nie uzyska odpowiedniej wytrzymałości, natomiast gdy będzie za duża, mogą wystąpić na nim pęknięcia. Drugą niezwykle ważną kwestią, jest przygotowanie pod taki tynk równego podłoża – jego cienka warstwa nie zakryje ewentualnych nierówności ściany. Zaletą tynków cienkowarstwowych jest możliwość nadawania im różnych faktur 3 i z tego powodu tynki dzieli się na strukturalne i ciągnione.

Te ostatnie zawierają specjalnie wyselekcjonowane ziarna kruszyw (np. 2,3, 3,5 mm, co również wskazuje na grubość warstwy, jaką trzeba go nakładać). Przy zacieraniu pacą kruszywa „ciągną” zaprawę i żłobią w niej ozdobne, głębokie faktury. Z kolei dzięki tynkom strukturalnym uzyskuje się gładkie powierzchnie, ale również można je fakturować za pomocą różnych narzędzi (np. specjalnych wałków, gąbki, papieru, zwiniętej szmatki).

Pamiętajmy jednak, że w głębokich fakturach tynków zbiera się kurz, zatem czasami – na przykład gdy w domu jest alergik czy dzieci – lepiej ściany wykończyć na gładko.

WYGŁADZAMY NA SUCHO

Ta metoda to nic innego, jak pokrycie powierzchni ścian płytami gipsowo-kartonowymi. Jest to szczególnie zalecane, gdy ściany „wyszły” nie za bardzo równo. Najlepiej zastosować płyty cienkie (9,5 lub 12,5 mm), a do pomieszczeń z nadwyżką pary wodnej zastosować odmiany wodoodporne (czyli zaimpregnowane silikonem – płyty mają charakterystyczny zielony kolor).

Płyty przykleja się bezpośrednio do istniejącego tynku punktowo. Tą metodą suchy tynk można układać na każdym podłożu, ale czasami trzeba go odpowiednio przygotować. Podłoża np. z cegieł lub porowatego betonu trzeba zagruntować, żeby nie „ciągnęły” wody z zaprawy tynkarskiej; na zwykły beton wystarczy dać narzutkę, żeby zwiększyć jego przyczepność.

Powierzchnie pod klej gruntuje się preparatem głęboko penetrującym, który wzmocni podłożę. Na przyciętą do wysokości pomieszczenia płytę, z zachowaniem 1 cm luzu, nakłada się placki kleju gipsowego w odstępach ok. 30 cm. Czasami trzeba będzie nanieść więcej kleju, żeby dobrze wypełniły się

3 Tynki można fakturować (fot. Cedat)

Ściany obłożone płytami g-k to idealnie równe i gładkie powierzchnie

UWAGA!

Znak CE umieszczony na opakowaniach z farbami informuje o tym, że dany wyrób spełnia wymagania związane z bezpieczeństwem, zdrowiem i ochroną środowiska. Jest on przyznawany na podstawie Normy Europejskiej EN 71.3

Dobrze jest sprawdzić farbę przed zakupem. Po otwarciu pojemnika na jej powierzchni nie może być żadnych zanieczyszczeń, grudek i kożucha. Farba powinna mieć konsystencję od razu do użycia bez rozcieńczania. Sprawdzamy także na opakowaniu termin przydatności farby. Powinno się kupować produkty firm znanych i sprawdzonych.

DLA SZCZEGÓLNIE WRAŻLIWYCH

W sprzedaży są specjalne farby dla alergików, które teoretycznie nie zawierają żadnych substancji uczulających. Na ich opakowaniach producenci umieszczają specjalne oznakowania. Na puszkach farb krajowych może to być **Znak Ekologiczny E** lub rekomendacja Polskiego Towarzystwa Alergologicznego. Farby niemieckie i skandynawskie legitymują się Znakiem Błękitnego Anioła.

„NIESPODZIANKI” PODCZAS MALOWANIA

Malowanie jest jedną z czynności, którą możemy wykonać w ramach „oszczędzania na robociznie”. Jednak brak wprawy – a wiele farb ma swoją specyfikę i wymagają odpowiednich wałków i pędzli – sprawia, że na ścianach pojawiają się „niespodzianki”, a efekt jest daleki od pożądanego. Warto więc z wyprzedzeniem przygotować się na to, co nas może spotkać i jak uniknąć błędów. A zatem...

Stabe krycie – czyli prześwitywanie podłoża, oznacza, że zostało nałożonych za mało warstw farby – trzeba nanieść jeszcze jedną, albo farba została nałożona na nieodpowiedni podkład lub w ogóle nie został użyty wbrew zaleceniom producenta farby – powierzchnię należy przeszli-fować i nałożyć nową warstwę farby.

Zacieki – są efektem zbyt obfitego nakładania farby lub niedokładnego rozprowadzenia na ścianie.

Przebicia plam i rdzy – podłoże zostało źle przygotowane. Na plamy czasami trzeba nałożyć farbę izolującą (plama „nie wyjdzie” na nową powłokę malarską).

Ślady pędzla – do malowania wzięliśmy zbyt twardy pędzel lub warstwa naniesionej farby jest za gruba.

Grudki i zgrubienia – brudny pędzel lub wałek.

Drobne pęknięcia – kolejna warstwa farby została nałożona zanim poprzednia zdolała dobrze wyschnąć.

Łuszczenie powłoki – farba została nałożona na zbyt wilgotne lub zapyłone podłoże.

Bardzo szybko zdobywa się w malowaniu odpowiednie doświadczenie. Sprzyjają też temu jakość farb i różne „patenty” ułatwiające ich nakładanie (np. konstrukcje wałków – nawet takie z pojemnikami, wysięgniki, szablony do wzorów). I bez problemu przystąpimy do takich wyzwań, jak na zdjęciach niżej.

fol. Beckers

4 Dzięki płytom gipsowo-kartonowym ściany będą równe, a przy okazji można zatuszować niewielkie nierówności podłoża (fol. Rigips)

wszelkie, a szczególnie te duże, nierówności podłoża. Płytę z naniesionym klejem ustawia się na wypoziomowanej listwie startowej i mocno przyciska do ściany 4. Za pomocą długiej łaty, przez dobijanie wyrównuje się wypukłości. Kolejne płyty przykleja się z pozostawieniem na złączach kilkumilimetro- wych szczelin. Styki pomiędzy płytami szpachlujemy i wzmacniamy taśmą z włókna szklanego. Po oszlifowaniu powierzchni i jej zagruntowaniu, płyty można pomalować (najlepsze są farby emulsyjne) lub pokryć tapetą.

KOLORY MALOWANE

I teraz się okaże, czy dobrze i „na gładko” przygotowaliśmy podłoże, ponieważ po pomalowaniu, szczególnie cienką warstwę farby, wyjdą nam wszystkie nedoróbki. Do malowania ścian używa się najczęściej dyspersyjnych farb akrylowych (popularne emulsje). Między sobą różnią się one bardzo własnościami krycia, trwałością barw, odpornością na zabrudzenia oraz mycie. Do wyboru mamy wiele kolorów gotowych, możemy również, dzięki wyposażeniu punktów sprzedaży w mieszalnik, zamówić sobie dowolny kolor z palety RAL, z połyskiem, matowy lub półmat. Przed malowaniem surowych tynków, trzeba pamiętać o zagruntowaniu ściany (preparaty gruntu- jące wiążą luźno przylegające cząsteczki podłoża, wzmacniają je i wyrównują chłonność).

„Podejście kolorystyczne” to tylko połowa sukcesu w aranżacji wnętrz farbami. Równie istotne jest bowiem odpowiednie dobranie ich rodzaju, w zależności od przeznaczenia pomieszczenia oraz typu podłoża. Kiedyś nawoływalibyśmy jeszcze do uważnego sprawdzania, czy farby nie zawierają nieob-

5 Na ściany pokoiw najlepsze są wodorociecznialne farby akrylowe (fot. DLH Drewno)

jętnych dla zdrowia związków, ale dzisiaj wszystkie tego typu produkty charakteryzują się raczej znikomą emisją szkodliwych substancji.

Większość farb przeznaczonych do malowania ścian wewnętrznych i sufitów, to **wodne dyspersje tworzyw sztucznych** (czyli rozproszonych w roztworze). Ich spoiwa są modyfikowane różnymi żywicami polimerowymi oraz dodatkami poprawiającymi własności użytkowe (m.in. przyczepność do podłoża, skuteczność krycia, paroprzepuszczalność, odporność na wilgoć i wodę). **Do pokoiw** zalecane są farby o wysokiej paroprzepuszczalności, gdyż zdolność wchłaniania przez ściany nadmiaru wilgoci sprzyja utrzymaniu we wnętrzach dobrego i zdrowego klimatu **5**. W pokojach dziecięcych przydatne też będą dodatkowo ściany odporne (czyli twarde i dające się łatwo zmywać lub tnieć – ze względu na przewidywane częste odnawianie). Takie wymagania znakomicie spełniają **farby akrylowe**, które w zasadzie mają dzisiaj tak powszechne zastosowanie, jak dawne emulsje.

Ściany **łazienek i kuchni** są szczególnie narażone na działanie wody i wilgoci, a także innych oparów (w kuchni np. tłuszczu). Zatem powłoki malarskie muszą tu być odporne na wilgoć i pozwalające na szorowanie oraz mycie środkami czystości **6**.

Ściany mogą być wykończone farbami na wysoki połysk, półmat lub mat, ciekawe efekty można uzyskać na ścianie dzięki farbom mozaikowym i strukturalnym (te pierwsze mają różne tempo schnięcia wchodzących w ich skład komponentów i po zatarciu na ścianach pojawiają się fantastyczne odcienie, natomiast strukturalne po wstępnym przeschnięciu fakturuje się np. wałkiem). **Uwaga!** Na świeżej farbie nie można wykonywać żadnych poprawek. Przed całkowitym wyschnięciem powłoki jest ona bardzo podatna na wszelkie uszkodzenia.

„TUSZOWANIE” MANKAMENTÓW WŃĘTRZA

Kolory zimne powiększają wnętrze, ciepłe barwy zmniejszają je optycznie.

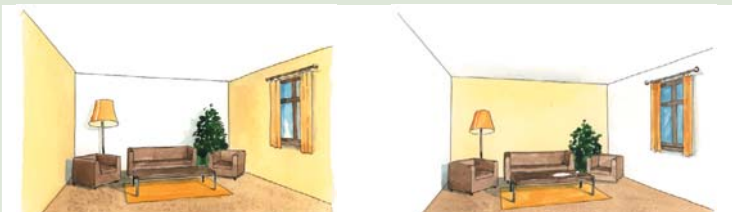
Dwie przeciwległe ściany w tym samym ciemnym kolorze „przybliżą się” do siebie, natomiast w jasnym „oddalą się”. Ciemny kolor na ścianie znajdującej się naprzeciw wejścia sprawi, że pokój wyda się krótszy.

Niskie wnętrza podwyższa biały sufit, wysokie będą przytulniejsze, gdy sufit będzie ciemniejszy niż ściany.

Farba z wysokim połyskiem podkreśli wszelkie niedoskonałości podłoża, uwidocznia się nawet krzywizny ścian. Natomiast z pewnością błyszczące ściany są łatwiejsze w utrzymywaniu czystości – brud się nie przyczepia do śliskich powierzchni.

Niskie wnętrza podwyższa biały sufit

Dwie przeciwległe ściany w tym samym ciemnym kolorze „przybliżą się” do siebie

6 Ściany w pomieszczeniach mokrych muszą być wyjątkowo odporne na wodę – najlepiej tam zdadzą egzamin farby lateksowe i winylowe (fot. Tikkurila)

Większość farb wymaga wcześniejszego zagruntowania podłoża

Najlepiej układać tapetę w dwie osoby

7 Tapetami nie trzeba obklejać całych ścian, by uzyskać ciekawy efekt (fot. Komfort)

ŚCIANY Z ROLEK

Tapety można układać dzisiaj nawet w miejscach kiedyś dla nich niedozwolonych (kuchnia, łazienka). Nowoczesne technologie wyposażyły je w powłoki odporne na specyficzne warunki, chociaż będą, oczywiście, mniej trwałe niż płytki ceramiczne. Za to można ją częściej wymieniać i zmieniać tym samym aranżację wnętrza 7, a przy okazji zamaskują jeszcze jakieś niewielkie niedoskonałości powierzchni ściany.

Właściwości tapet są podawane przez producentów za pomocą piktogramów na opakowaniach. Warto je uważnie przeanalizować, żeby potem nie okazało się, że dokonaliśmy złego wyboru. Wciąż popularne są tapety przeznaczone do późniejszego malowania (imitują różne faktury tynków).

8 Panuje pełna dowolność w doborze płytek ceramicznych (fot. Villeroy&Bosch)

Tapetowanie nie wymaga perfekcyjnego wyglądu ściany, ale wszelkie duże nierówności i pofałdowania tynku będą przeszkodą do poprawnego łączenia poszczególnych rzędów tapet.

Surowy tynk będzie wymagał wcześniejszego zagruntowania odpowiednim preparatem, który zmniejszy szybkość wysychania kleju i poprawi jego przyczepność. Powierzchnie malowane farbami emulsyjnymi trzeba przetrzeć papierem ściernym i ewentualnie usunąć łuszczące się fragmenty. W tym przypadku wykonujemy podkład z rozcieńczonego kleju.

Klej dobieramy właściwy dla rodzaju tapety, zgodnie ze wskazówkami producenta. Przy zachowaniu określonych zasad, tapetowanie nie powinno przysporzyć większych problemów.

Obecnie rzadko stosuje się już tapety papierowe, ale trzeba zauważyć, że mają one dzisiaj bardzo ciekawe wzory, a poza tym zawsze można kupić rodzaj przeznaczony do malowania farbami. Najpopularniejsze są zmywalne tapety winylowe z warstwą licową z PVC. Elegancko wyglądają tapety tekstylne, ale są trudne do utrzymania w czystości. Do ścian wykończonych płytami gipsowo-kartonowymi polecane są tapety z tkaniny z włókna szklanego przeznaczone do malowania.

W CERAMICZNYM OCHRONIACZU

Jeśli ściany w łazience były otynkowane lub pokryte płytami g-k, to bez problemu przykleimy do nich glazurę. Bogate wzornictwo, a szczególnie kolorystyka, zaspokoją dzisiaj nawet bardzo wysokie wymagania. Do już istniejących wzorów i barw stale dochodzą nowe, pojawiają się nowe formaty – obok tradycyjnych spotkamy giganty o rozmiarach 30x60 cm, idealnie równe do układania bez fug, lub maluchy 2x2 cm, z których daje się układać także wzory i obrazy.

Na ściany można kłaść wszystkie rodzaje płytek zarówno typowo ścienne, jak i podłogowe. Wybierać można spośród płytek szklonych, gresów, płytek glinianych, klinkierowych i kamiennych. Do kompletnego wykończenia powierzchni ułożonych z płytek, producenci dodają listwy dekoracyjne i tzw. dekory (płytki z wzorami). Na ścianach można mieszać i wzory, i kolory, również wielkość płytek, słowem – zupełna dowolność 8!

Podłoże pod płytki ceramiczne musi być równe, wytrzymałe i pozbawione jakichkolwiek pyłów. Takie właściwości ma już tynk jednowarstwowy grubości 1 cm. Do mocowania płytek używa się zapraw klejowych. Na zielone płyty g-k (fabrycznie zaimpregnowane) można je nakładać od razu, zwykle płyty g-k (szare) trzeba wcześniej zagruntować przed wnikaniem wilgoci preparatem wska-

9 Kafelki będą się dobrze trzymały, gdy zaprawę klejową wyrównamy zębatą pacą (fot. Henkel)

zanim przez producenta. Betonowe podłoże musi całkowicie wyschnąć (ok. 3 miesiące) zanim przystąpi się do pokrywania go płytkami. Zaprawę nakłada się na ścianę i wyrównuje specjalną zębatą pacą, co zwiększa przyczepność. Układanie rozpoczyna się od dołu, czasami trzeba będzie posłużyć się listwą startową dla zachowania równości rzędów 9. Odległości między płytkami najlepiej regulować krzyżakami dystansowymi – cienkimi lub grubymi, to zależy jak grubą chcemy mieć fugę. Zaprawy spoinowe są dostępne w wielu kolorach i można dzięki zestawieniu barwy fugi i kafelków uzyskać dodatkowy efekt dekoracyjny. Dobrze jest zaimpregnować fugi przed wnikaniem wody i brudzeniem się.

ŚCIANY W DREWNI

Bez przygotowania podłoża można zamontować panele ściennie lub drewnianą boazerię. Nadają się nawet do surowych i nierównych ścian. Drewno musi być dobrze wysuszone oraz zaimpregnowane i w takich boazeriach najlepiej zachować ich naturalny urok. Natomiast panele boazerijne 10 wykonuje się z płyty MDF lub LDF, które najczęściej na wierzchu mają okleiny foliowe imitujące różne gatunki drewna. Panele mogą mieć różną szerokość, to zależy od efektu jaki chcemy uzyskać, chociaż za standard uważa się szerokość 12 cm. Trzeba pamiętać, że okładzina boazerijna może zabrać z pomieszczenia trochę powierzchni.

Oba rodzaje okładzin montuje się podobnie – poziome listwy montażowe (o przekroju min. 2x3 cm) rozmieszcza się w odstępach nie większych niż 50 cm oraz 10 cm od podłogi i sufitu. Ustawienie listew w jednej płaszczyźnie reguluje się podkładkami umieszczonymi w miejscu przykręcenia wkrętów. Panele łączą się między sobą na tzw. pióro-wpust.

Podczas montażu należy zwrócić uwagę na pozostawienie luzów przy podłodze i suficie oraz w narożnikach, które umożliwią rozszerzanie się pokrycia pod wpływem zmian w wilgotności powietrza. Naroża oraz krawędzie wykańcza się przyklejającymi profilowanymi listwami.

MODA KORKOWA

Korek jest znakomitą alternatywą dla tapet, a już na pewno dla boazerii. Znakomicie izoluje ściany przed wilgocią, jest odporny na grzyby, pleśń i inne mikroorganizmy. Odpowiednio zaimpregnowany (woskiem lub lakierem) jest również odporny na zmywanie. Okładziny korkowe mają właściwości antystatyczne (nie elektryzują się, więc nie przyciągają kurzu). Ściany też skorzystają na korku, gdyż umożliwi im tzw. oddychanie. Ściany korkowe mogą mieć naturalny kolor materiału, ale ostatnio są coraz częściej ciekawie barwione.

Na ścianach układa się najczęściej płytki o wymiarach 30x60 cm, grubości 3 mm. Do mocowania potrzebny będzie specjalny klej. Obklejając ścianę korkiem trzeba pamiętać, że jak zdzusi się taka powierzchnia, to pozbycie się korka ze ściany jest dosyć kłopotliwe. Może nie sam korek a klej, który na żółto „wżera się” w ścianę, jest trudny do usunięcia bez użycia specjalnego rozpuszczalnika. ●

Podłoże pod płytki musi być równe, wytrzymałe i odpłone

10 Ściany „w drewnie” najlepiej się prezentują, gdy są odpowiednio wyeksponowane (fot. Plastivan)

Wszystkie produkty i firmy

liczące się na rynku znajdziesz w Informatorze Rynkowym Budownictwa Jednorodzinnego

tom 3 WYKAŃCZANIE I URZĄDZANIE 2006

PROMOCYJNE ZAMÓWIENIE IRBJ na str. 314